

Рибак А.В.

студент,

Київський університет імені Бориса Грінченка

МОЖЛИВОСТІ ТЕХНІКИ БАТИК В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ УЯВИ

Поточні зміни в світі встановлюють потреби розвитку винахідливо діючої особистості, що володіє можливістю продуктивно і неординарно вирішувати нові повсякденні питання.

Проблема формування креативної уяви актуальна тим, що даний психологічний процес представляється обов'язковим елементом якої завгодно творчої роботи людини, її дії в цілому. У минулі роки на сторінках психологічної і педагогічної літератури все частіше ставиться питання про важливість уяви в інтелектуальному вихованні дитини, про суті елементів уяви [6, с. 14].

Як продемонстрували проведені дослідження Л. Виготського, В.В. Дівадова, Є.І. Ігнат'єва, С.Л. Рубінштейна, Д.Б. Ельконіна, В.А. Крутецького та інших, уява являється не тільки посилом успішного оволодіння новими знаннями, а і представляється обставиною креативної перебудови існуючих у дітей знань, сприяє саморозвитку майбутньої особистості [2, с. 56-64].

Завдяки уяві індивід створює, свідомо розраховує власну активність. Практично весь людський фізичний і духовний рівень культури є продуктом уяви і творчості людей. Плід фантазії виводить людину за рубежі її невідкладного буття, підказує про минулі часи, демонструє завтрашній день. Маючи багату увагу, індивід здатний «жити» в різному часі: далеке минуле записане в образах пам'яті, вільно оживляється старанням волі, майбутнє зображено в мріях і фантазіях.

Тому так важливо починати приділяти увагу розвитку креативного мислення людини з дитинства.

Уява – це психологічний вплив утворення нового у виді образу, уявлення або ідеї. Суб'єкт має можливість уявити те, чого в минулому ніяк не реалізовував, можуть виявлятися образи речей і явищ, з якими він раніше не стикався. Об'єднана з мисленням, уява характеризується більшою, ніж при мисленні, невизначеністю в важкій ситуації. Це щоразу здається деяким відходом від реальності. Однак в кожному випадку походження уяви – об'єктивна дійсність. Це образне проектування змісту судження про об'єкти ще до того, як виробиться саме уявлення [8, с. 20].

Фантазування (від гр. – уява) – випадкове маніпулювання образами уяви, котрі зобов'язані догодити потребам, на шляху дійсного задоволення яких виникають перепони. Отже фантазування представляється примарним знаряддям задоволення потреби, творінням образів, усвідомлюються як приємним, але нездійсненим. Особливо, найчастіше вигадують в юнацькому віці. Для дитини це метод «розшуку незвичайного за межами існуючого», для молоді – «заперечення буденного» [3, с. 12].

Фантазування передбачає незалежне формування раніше невідомих образів, що реалізуються в унікальних і значущих продуктах діяльності. Плоди креативної уяви створюються зі складових досвіду, котрий суб'єкт отримав або ж запозичив у інших [4, с. 143].

Творча і репродуктивна уяви безпосередньо пов'язані між собою, безперервно взаємодіють і виливаються один в одного. Даний контакт виражається, з одного краю, в тому, що творча уява щоразу спирається на репродуктивну, включає її складові. З протилежного боку, непрості форми репродуктивної уяви включають складові творчої [7, с. 73].

Стосовно до цього перед освітніми установами повинно піднятися важливе питання формування креативної уяви зростаючого покоління, в свою чергу вимагає поліпшення навчально-виховного процесу з урахуванням психологічних закономірностей цілої організації пізнавальних процесів.

Великий арсенал можливостей для формування креативної уяви припускає образотворча активність людей, в тому числі і нетрадиційні техніки образотворчого мистецтва.

Образотворче мистецтво – це особлива галузь художньої творчості, яка підпорядкована власним законам формування, має своєрідну естетично-художню мову. Ключове його завдання – естетичне дослідження матеріального світу, художнє формування середовища. Майстри особистими творіннями прагнуть прикрасити побут людини, її життєвий простір, сповідуючи першорядне правило цілісності краси і доцільності. У той самий час образотворче мистецтво стає подібним фундаментом буття, виробляє естетичні переконання людства, динамічно впливає на почуття, роздуми і емоції [1, с. 7].

Батик – розпис по матерії, одна з найстаріших декоративно-ужиткових технологій, має широку популяризацію і в сьогоденному мистецтві. Заняття батиком вимагають не тільки сформованого образного мислення і колірною смаку, але і чуйності до природних і естетичним явищ навколишнього світу. Серед всіх засобів художньої роботи якраз розпис по текстильному виробу надає значний ефект у розвитку уяви. Захоплення розписом по матерії сприяє розвитку чуттєвих переживань, виразно-асоціативного мислення, креативної уяви. Дані властивості взаємопов'язані і створюються на базі естетичного сприйняття об'єктів і явищ навколишнього середовища, фіксуються, як принцип, в діючих формах роботи повсякденного життя.

Але захопленість і інтерес самі не народжуються. Вони виховуються педагогом. Недарма французький просвітитель Д. Дідро писав: «Країна, в якій навчали б малювати так само, як вчать читати і писати, перевершила б незабаром всі інші країни у всіх мистецтвах, науках і майстерності» [5, с. 111].

У зв'язку з цим перед освітніми установами повинна виникати істотна мета формування креативної уяви підростаючого покоління, наприклад у процесі використання декоративно-прикладної техніки батик.

Можна зробити підсумок, що жодному варіанту людської діяльності не чужий креативний аспект. В якій би сфері життя індивід не реалізовувався, він на кожному кроці використовує уяву в більшій чи меншій мірі.

У разі якщо відняти у людини спроможність фантазувати – зупиниться прогрес, таким чином, уява представляється необхідною, а мистецька техніка батик в своїй образній мові має всі художні можливості для розвитку креативного мислення.

Список використаних джерел:

1. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты. Рисунок. Живопись. Композиция / Г.В. Беда. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1981. – 240 с.
2. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте / Л.С. Выготский. – СПб., 1997. – 96 с.
3. Геркинблит М., Петровский А. Фантазия и реальность / М. Геркинблит, А. Петровский. – Москва: Наука, 1998. – 34 с.
4. Дудецкий А.Я. Теоретические вопросы воображения и творчества / А.Я. Дудецкий. – См., 1994. – 140 с.
5. Кэролайн Эрл. Роспись по шелку. Основы мастерства / Эрл Кэролайн. – М.: Изд. АРТ-РОДНИК, 2005. – 111 с.
6. Королёва С.Г. Развитие творческих способностей детей 5-7 лет: Пособие для педагогов-психологов ДОУ / С.Г. Королёва. – М.: Учитель, 2009. – 114 с.
7. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія: Навч. посібник / С.Д. Максименко, В.О. Соловієнко. – К.: МАУП, 2000. – 173 с.
8. Столяренко Л.Д. Основы психологии. Издание 3-е, переработанное и дополненное / Л.Д. Столяренко. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2000. – 204 с.

Стадник Т.О.

бакалавр,

Науковий керівник: Братусь І.В.

кандидат філологічних наук, доцент,

Київський університет імені Бориса Грінченка

РОЗВИТОК МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ

Суспільство в більшій частині кардинально змінилося за декілька останніх десятиліть минулого століття. Потужною силою цих змін виявилася культура. Вперше за всю історію людства універсальний вплив культури поширився майже на все розвинене населення. Це положення дає право культурологам упевнено стверджувати: «Там, де раніше було суспільство, стала культура» (Р. Беркінг). Наша епоха, у порівнянні з попередніми, змінилася до невпізнання, вмістивши в себе майже всі класичні норми, які були сформовані людством протягом двох тисячоліть.

Феномен культури сучасного світу можна, досить вдало, описати у двох вимірах: постіндустріальному і постмодерністському. Розвиток сучасної культури є результатом цих двох визначальних підходів до трансформації, а так само розумінню реальності. В той самий час з'ясовується, що перший безпосередньо управляє способами утворення технологічних і соціальних